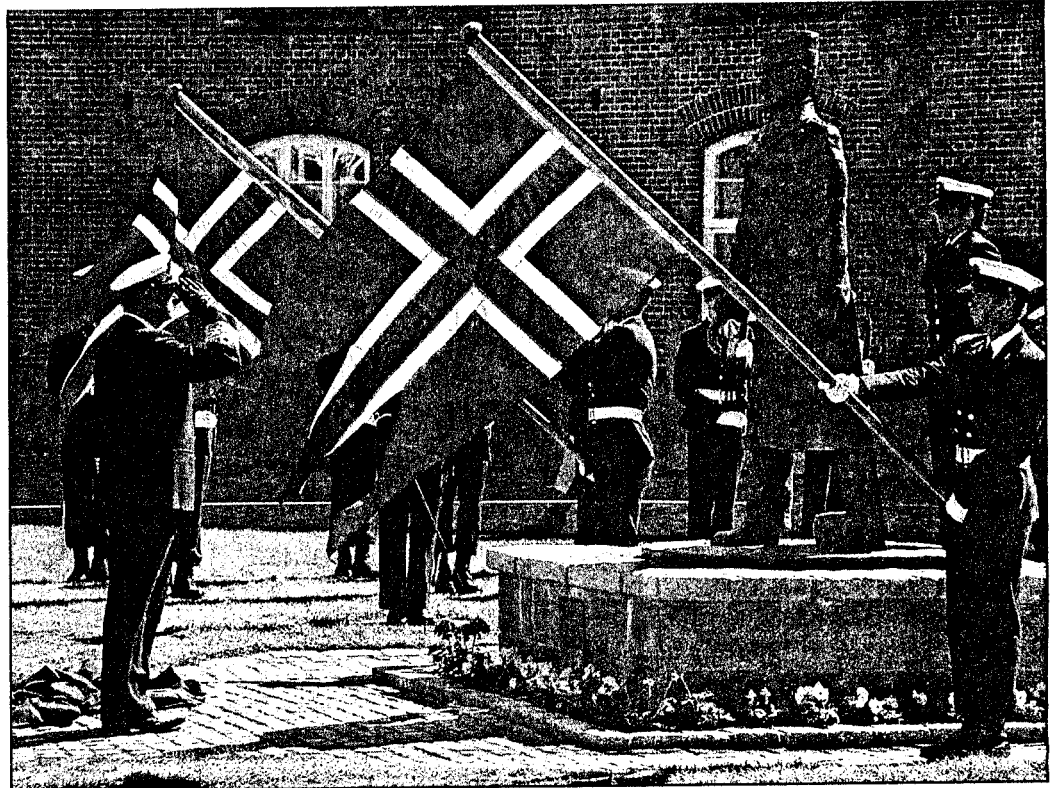

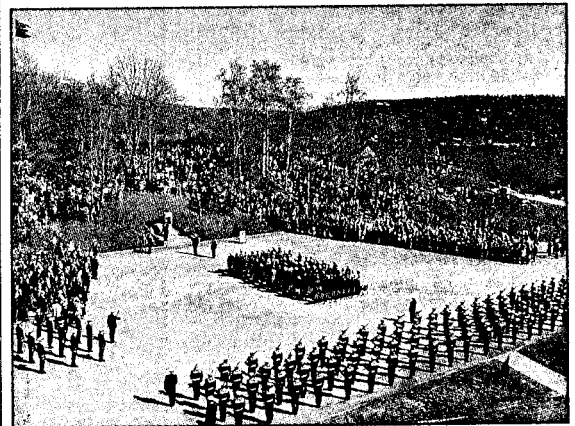
REDDET KONG

MARINEN: Kongen kom til Oscarsborg med en av marinens MTB-er, og ble tatt imot av festningens kommandant, kommandørkaptein Tor Hovland. Foto: GEIR BØLSTAD

HEDET HELT: Den tyske krysseren «Blücher» var natt til 9. april på vei inn til Oslo, der tyske avdelinger etter planen skulle ta kong Haakon til fange – samtidig som de skulle spille hyllingsmarsj for ham! Tyskerne hadde ikke regnet med kamp fra Oscarsborg, og i går avduket kongen en statue av oberst Birger K. Eriksen som ga ordre om senkingen av «Blücher». Foto: GEIR BØLSTAD

LA NED KRANS: 5000 personer hadde i det vakre forsommerværet tatt turen ut til Oscarsborg for å delta i markeringen av frigjøringsjubileet. Kong Harald la ned krans ved minnesatøtten over falne kystartillerister foran selve Oscarsborg festning. Foto: GEIR BØLSTAD

Hektisk program

Kongefamilien har et meget stramt program i forbindelse med markeringen av 50-årsminnet for frigjøringen.

I morges reiste kongen til Narvik, mens dronning Sonja og prinsesse Märtha Louise er i Trøndelag.

Kronprins Haakon er i formiddag til stede ved den offisielle britiske feiringen, og han kommer tilbake til Norge i kveld.

Kongen avduker i dag det nye Frihetsmonumentet i Narvik, mens dronningen og prinsesse Märtha Louise starter i Trondheim. Seinere på dagen reiser de to til Falstadskogen i Skogn.

I Asker legger kongens søster, prinsesse Astrid fru Ferner, ned krans ved bautasten over kronprinsesse Märtha. Seinere i dag reiser prinsessen til Lillehammer

for å være med ved markeringen av den tyske kapitulasjonen i Norge.

I morgen – på selve frigjøringsdagen – deltar kongeparet ved de nasjonale hovedarrangementene, mens kronprinsen starter dagen i Ålesund, der Englandsfarten vil bli minnet. Seinere på dagen reiser kronprins Haakon til Bergen for å delta i markeringen sammen med veteraner.

EFAMILIEN

Senket «Blücher» - hedret av kong Harald

OSCARSBORG (Dagbladet): Knut E. Olausen hadde aldri betjent en kanon før han tidlig om morgenen 9. april 1940 ble satt til tjeneste på kanonen Moses på Oscarsborg festning. Kort tid etter løsnet kanonen det første skuddet mot «Blücher». Skuddet ble en fulltreffer.

Av **SVEN G.J. GJERULDSSEN**

– Først i ettertid har vi skjønnet at vår innsats «reddet» kongefamilien i sikkerhet.

I går ble Knut E. Olausen og 137 andre krigsveteraner takket for sin innsats av kong Harald på Oscarsborg festning i Drøbakundet i Indre Oslofjord. Til tross for at det er frigjøringsjubileet man markerer, har man valgt å la Oscarsborg gå inn som en del av programmet.

Bakgrunnen er den avgjørende rollen festningen og mannskapene spilte natt til 9. april 1940. Innsatsen fra befestningene hindret tyskerne planer om å ta oss inn til Oslo, arrestere kongefamilien, regjering og storting.

Kong Harald benyttet i går anledningen til å takke krigsveteranene for innsatsen. 80 av dem som var på Oscarsborg 9. april 1940 var i går til stede under kongens besøk.

5000 personer hadde tatt turen ut til festningen i det vakre og varme forsommer været.

Ukjent fartøy

– Utan ordre fra høyere hold fattet oberst Birger K. Eriksen sin beslutning om at Oscarsborg festning måtte tre i aksjon, og at det var riktig å åpne ild mot ukjente fartøyer. Han utførte det som han mente var hans plikt, og som ansvarlig sjef tok han det fulle og hele ansvar, sa kongen i sin tale da han avduket en statue av oberst Eriksen.

Og kommandanten brukte de mannskapene han hadde til rådighet – selv om ikke alle var opplært til å bruke våpen.

Elektriker

– Jeg var elektriker og hadde

aldri betjent en kanon før. Jeg husker at vi ble purret tidlig på natta. Jeg ble satt som side- og høyderetter på kanonen Moses. Det var vi som løst det første skuddet, forteller Olausen til Dagbladet.

Egentlig skulle Olausen ha dimmitert fra Oscarsborg 1. april, men omstendighetene ville det annerledes. Det var mange som var i Olausens situasjon.

– Kanonene ble bemannet med det vi hadde – selv om vi ikke hadde opplæring. Det var klart at vi måtte gjøre en innsats da det ble krevet. Først i ettertid har vi fått forståelse for at det vi gjorde reddet myndighetene fra å komme i tyskernes hender, fortsetter krigsveteranen.

Likevel er det ikke skuddet mot den tyske krysseren «Blücher» som Olausen husker best fra april dagene 1940.

Bombing

– Det jeg husker best er bombingene av borgen fra tyske fly. Vi satt i kjelleren her på Oscarsborg og hørte bombene falle over oss, sier han.

Knut E. Olausen var også til stede under markeringen av 50-årsminnet for angrepet på Norge for fem år siden.

– Den gangen fikk jeg hilse på kong Olav, og i dag har jeg hilst på sønnen hans, kong Harald, sier han.

Idet kongen forlot Oscarsborg om bord på en av marinenes MTB-er, kom en russisk jager seilende inn Drøbakundet.

På akterdekket hadde skipets marineorkester tatt oppstilling og spilte «Ja vi elsker», mens kongens skip satte kursen mot Oslo.

STILLER UANSETT: Sjefen for Vaagens Bataljon, Irene Raftveid, stiller for å hedre krigsveteranene under 8. mai-prosesjonen i Bergen i morgen. – Jeg stiller med sabel. Det er en del av min uniform, sier Irene Raftveid. Foto: BJØRN LANGSEM

Buekorps i våpen- krangel

BERGEN (Dagbladet): Det er «stillingskrig» i Bergen for morgendagens markering av fredsjuileet. Buekorpsene har fått forbud mot å bære våpen under 8. mai-prosesjonen, fordi 8. mai-komiteen er redd for at noen skal føle seg stott av å se våpen på en fredens dag.

Av **STÅLE MELHUS**

– Jeg stiller med våpen uansett, sier sjef for Vaagens Bataljon, Irene Raftveid.

Arbeidskomiteen i 8. mai-komiteen har fra første stund vært imot at buekorpsene skulle få stille opp under jubileumsmarkeringen. Leder for arbeidskomiteen, Øyvør Johnson, var ikke tilgjengelig for kommentar overfor Dagbladet i går, men i Bergens Tidende uttaler Johnson seg slik: «Det var unison enighet i komiteen om at vi ikke ville ha med buekorpsene ved denne markeringen. Arsaken er at vi på 8. mai vil feire freden. Markeringen vekker mange følelser vi må ta hensyn til. Synet av buekorps på en slik dag kan hos enkelte vekke negative assosiasjoner til ungdom og våpen.»

– Sabelen er en del av vår offisersuniform, og vi bruker den når vi salutterer og presenterer. Jeg lurer egentlig på hvor mange bergensere som sitter i denne komiteen. De kan ikke kjenne mye til bergenske tradisjoner. Argumentene vitner om stor uvitenhet om buekorpsene, som slett ikke er militante. Vi bygger på respekt for andre, lydighet og vennskap. De unge som bærer gevær skal ikke delta. De er for unge til å stå i ro så lenge. Vi som er offiserer kommer bare til å bære sabel, sier Raftveid.

SKJØT MOT «BLÜCHER»: Knut E. Olausen var med på å løse det første skuddet fra Oscarsborg festning mot tyskernes angrepsstyrke natt til 9. april 1940. Han hadde aldri før betjent en kanon da han ble satt til tjeneste på kanonen Moses. Skuddet fra Moses og kanonen Aron traff kysseren «Blücher» og satte en midlertidig stopper for tyskernes planer om å ta Oslo. Foto: SVEN G.J. GJERULDSSEN

VETERANER: Reidar Treider (med armbind) var med og overtok Oscarsborg etter tyskerne 12. mai 1945. Fire tyskere nektet tross kapitulasjonen å oppgi Oscarsborg festning i Drøbakundet. 138 krigsveteraner var i går formiddag samlet til storstilt frigjøringsmarkering på Oscarsborg festning. Foto: GEIR BØLSTAD

På middag hos hjemmefronten

Nærmere 400 gjester med kongefamilien i spissen var i går kveld invitert til hjemmefrontledelsens store middag på Grand hotell i Oslo.

Kongefamilien ble tatt imot og ønsket velkommen av blant annet Gunnar «Kjakan» Sønsteby. Sammen med kongeparet kom prinsesse Märtha Louise, prinsesse Ragnhild fru Lorentzen og hennes mann Erling Lorentzen, og prinsesse Astrid fru Ferner og hennes mann Johan Martin Ferner. Dronningen var i rødt, mens prinsesse Märtha Louise hadde en mørkeblå kjole.

Blant de mange gjestene var blant annet Knut Wigert, tidligere riksantikvar Stephan Tschudi-Madsen og Max Manus.

GJESTER: Max Manus og kona Tikken (t.v) var blant gjestene sammen med Jack Fjeldstad og kona Vera. Foto: GEIR BØLSTAD

PÅ MIDDAG: Dronning Sonja og prinsesse Märtha Louise ble tatt imot av Gunnar «Kjakan» Sønsteby da kongefamilien kom til hjemmefrontledelsens store middag på Grand hotell i Oslo i går kveld. Foto: GEIR BØLSTAD